

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 21 april 1931 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård.

Genom en den 21 februari 1931 till riksdagen avlämnad proposition, nr 98, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat, här nedan införd förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 16 juni 1924 om samhällets barnavård.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Med barnhem förstås enligt 39 § i 1924 års lag om samhällets barnavård dels för stadigvarande vård och uppfostran av barn avsedd anstalt, som ej är att hänföra till skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt (barnhem för stadigvarande vård), dels ock anstalt för tillfällig vård och för observation av barn eller för vård av späda barn och deras mödrar (upptagningshem). Över barn, som intagas i barnhem, skall föras förteckning enligt fastställt formulär. Enligt 52 och 53 §§ utövar barnavårdsnämnd tillsyn å fosterbarns vård och uppfostran. Det åligger därvid nämnden, bland annat, att då nämnden erhållit vetskap om fosterbarns mottagande i barnhem ofördröjligen låta verkställa undersökning angående hemmets beskaffenhet, såframt nämnden icke redan äger noggrann kännedom därom. Även eljest har nämnden att, i den mån så prövas påkallat, låta verkställa undersökning av förhållandena i barnhem. I 51 § stadgas anmälningsskyldighet till nämnden, när fosterbarn mottages i barnhem, ävensom när hemmet ändrar hemvist. Enligt 59 § äger nämnden, om den finner, att barnhem icke är med hänsyn till belägenhet, utrymme och utrustning så beskaffat, att där intagna fosterbarn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran eller att hemmet icke står under sådan ledning eller har sådan personal, att trygghet vinnes för dess ändamålsenliga skötsel, att genom föreställningar hos hemmets föreståndare eller dess styrelse, där sådan finnes, söka åstadkomma rättelse samt, om dylik åtgärd ej leder till åsyftad verkan, anmäla saken hos läns-

Gällande bestämmelser om barnhem.

styrelsen, som enligt 42 § äger förordna om åtgärder till missförhållandenas avhjälpan eller ock förbjuda, att barn vidare må vårdas i barnhemmet. Beträffande barnhem, som upprättas av kommun eller landsting, gäller enligt föreskrift i 41 §, att för hemmet skall uppgöras plan, vilken underställes länsstyrelsen i det län, där hemmet är beläget. Länsstyrelsen prövar, huruvida hemmet med hänsyn till belägenhet, utrymme och inredning är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran. Jämlikt instruktionen för statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter den 8 maj 1925 åligger det konsulent beträffande inom hans distrikt befintliga barnavårdsanstalter att verka för och i den mån det är honom möjligt övervaka, bland annat, att vid anstalterna finnes anställd tillräcklig och för sina särskilda uppgifter lämplig personal, att de inventarier, som finnas, äro tillräckliga och ändamålsenliga samt väl vårdas, att anstalterna äro försedda med erforderliga anordningar mot eldfara, att anstalternas lokaler äro i fråga om storlek och form, inredning, belysningsförhållanden, uppvärmning och luftväxling inrättade med hänsyn till sina särskilda ändamål och i överensstämmelse med sundhetens fordringar samt att renhållning, luftväxling, uppvärmning och belysning handhas med omsorg och på ett med hänsyn till de i anstalterna intagnas hälsa tillfredsställande sätt ävensom att i varje rum icke inhysas flera personer, än som är förenligt med sundhetens och trevnadens fordringar.

*Förslagens
innehåll.*

Enligt det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget skall särskilt tillstånd erfordras, därest annan än kommun eller landsting vill upprätta barnhem. Sådant tillstånd skall meddelas av vederbörande länsstyrelse, som i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer har att pröva, om barnhemmet är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, samt huruvida trygghet finnes för dess ändamålsenliga skötsel. Till ledning för länsstyrelsens prövning skall vid ansökan om tillstånd fogas plan över hemmet samt uppgifter rörande dess utrustning, ledning och personal ävensom erforderliga upplysningar för bedömning av dess verksamhet. Om tillstånd lämnas, skall därom meddelas skriftligt bevis, innehållande, bland annat, uppgift å det högsta antal barn, som samtidigt får vårdas å barnhemmet, med särskilt angivande av antalet barn under ett års ålder. Därest innehavare av barnhem vill flytta detsamma till annan lägenhet eller vidtaga utvidgning av eller större förändring beträffande hemmet eller om ombyte av innehavare skall ske, skall nytt tillstånd sökas. Reglemente för barnhem skall icke nödvändigt finnas, utan det skall ankomma på länsstyrelsen att i varje särskilt fall pröva behovet därav och, då reglemente anses böra upprättas, fastställa detsamma. Meddelat tillstånd skall, då omständigheterna därtill föranleda, kunna återkallas av länsstyrelsen. Barnavårdsnämnden skall vara skyldig att till länsstyrelsen anmäla, om barnhem av ifrågavarande slag drives utan tillstånd eller om tillstånd enligt nämndens åsikt bör återkallas. Därest innehavare av enskilt barnhem därstädes mottager barn utan att innehava tillstånd, medför detta straffansvar. Om barnhem av ifrågavarande art upprättats före tiden för lagens ikraftträdande, skall

tillstånd till barnhemmets drivande icke erfordras, men vederbörande skall vid straffansvar inom tre månader från nämnda tid ingiva anmälan om hemmet till vederbörande länsstyrelse.

Redan *fattigvårdslagstiftningskommittén* föreslog i sitt år 1921 avgivna betänkande med förslag till lag om den offentliga barnavården, vilket ligger till grund för gällande lag om samhällets barnavård, införande av koncessions-system för enskilda barnhem i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, som upptagits i föreliggande lagförslag. Som motivering till förslaget i denna del framhöll kommittén, att den verksamhet, som utövades vid barnhem, vilka upprättats av föreningar, stiftelser eller enskilda personer, närmast vore att likställa med en i större omfattning bedriven fosterbarnsvård, varför det beträffande dylika barnhem vore angeläget att få till stånd en ingående kontroll.

*Förslaget
förarbeten.*

I det förslag till lag om samhällets barnavård, som förelades *1924 års riksdag*, hade emellertid bestämmelserna om koncession för inrättande av enskilda barnhem uteslutits. Som skäl härför anförde föredragande departementschefen i huvudsak följande. Det föreläge fara för att tvånget att begära tillstånd att upprätta barnhem skulle förkväva donationslusten hos personer, som eljest skulle varit sinnade att anslå medel för dylikt samhällsgagnande syfte. En viss risk funnes även, att den efterföljande tillsynen, som vore av större vikt än ett godkännande på förhand, skulle bliva mindre effektiv, om ett »förhandsgillande» givits. Därtill komme, att en skärpt anmälningsplikt för barnhemsföreståndaren och omedelbar undersökningsskyldighet för barnavårdsmyndigheten borde vara ägnade att även för barnhemmens del skapa garantier för en effektiv kontroll. Vetskapen om att barnhem stode under fortlöpande tillsyn av nämnden och kunde, om yppade missförhållanden ej rättades, av länsstyrelsen förstängas att upphöra med sin verksamhet, torde i allmänhet föränleda den, som ämnade upprätta barnhem, att på förhand skaffa sig sakkunniga råd rörande hemmets verksamhet. Sålunda komme antagligen beträffande enskilda barnhem att på frivillighetens väg uppnås ett slags förhandsgranskning.

Mot förslaget i denna del gjordes icke någon erinran från riksdagens sida.

På initiativ av *statens inspektör för fattigvård och barnavård* påbörjades under 1928 en undersökning rörande förhållandena vid privata spädbarns- och förlossningshem.

Vid 1929 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t om ett extra anslag å 3,000 kronor att användas till beredande av ersättning för inspektions- och upplysningsarbete i avseende å verksamheten vid berörda hem. Föredragande departementschefen framhöll därvid, att den påbörjade undersökningen blottat allvarliga missförhållanden vid dylika hem samt att det kunde ifrågasättas, om icke koncessionssystem vore det medel, som omedelbart borde tillgripas för att verkställa en utrensning av befintliga hem av mindervärdig beskaffenhet och hindra uppkomsten av nya sådana. Sedan undersökningen slutförts och alla därunder framkomna uppslag övervägts, borde enligt departementschefens åsikt införande

det av en dylik anordning komma under allvarlig omprövning. — I samband med beviljande av det begärda anslaget uttalade riksdagen, att undersökningen i fråga skyndsamt borde slutföras och att erforderliga föreskrifter borde åvägbringas i syfte att uppnå en fortlöpande betryggande kontroll å ifrågavarande område.

Även riksdagen 1930 beviljade ett anslag å 3,000 kronor till nyssnämnda ändamål. Riksdagen uttryckte därvid sin bestämda förväntan, att den pågående undersökningen av spädbarns- och förlossningshemmen måtte slutföras under budgetåret 1930/1931, så att frågan om den fortlöpande kontrollens anordnande kunde bli föremål för prövning av 1931 års riksdag.

I enlighet med lämnat uppdrag avlämnade *medicinalstyrelsen och statens inspektör för fattigvård och barnavård*, under vilka myndigheters överinseende ifrågavarande undersökning verkställdes, den 27 november 1930 redogörelse för resultatet av undersökningen och förslag angående definitiva åtgärder för främjande av det avsedda ändamålet.

Av redogörelsen framgick, att betänkliga missförhållanden vore rådande vid dylika hem ej blott i avseende å beskaffenheten av den vård, som i hemmen lämnades mödrar och barn, utan även på grund av där mångenstädes förekommande hänsynslösa utnyttjande i vinningssyfte av det nödläge, varuti mödrarna, ofta fattiga och ensamstående, befunno sig.

För undanröjande av dessa missförhållanden föreslogo nämnda myndigheter, bland annat, att föreskrifter måtte införas om att barnhem i vissa fall ej finge inrättas utan att tillstånd därtill erhållits. I anslutning därtill framlade myndigheterna ett förslag till ändrad lydelse av 41 § i lagen om samhällets barnavård av innehåll att, om stiftelse, förening, annan sammanslutning eller enskild person önskade upprätta barnhem, tillstånd därtill skulle sökas hos länsstyrelsen i det län, där hemmet skulle förläggas. Konungen skulle äga meddela bestämmelser angående prövning av dylik ansökning ävensom angående sättet för meddelande av tillstånd. Meddelat tillstånd finge, när omständigheterna därtill föranledde, av länsstyrelsen återkallas. På länsstyrelsen skulle ankomma att pröva, huruvida för barnhem skulle finnas reglemente, samt fastställa sådant. Därjämte föreslogos övergångsbestämmelser, enligt vilka den, som före lagens ikraftträdande upprättat barnhem, som nu nämnts, skulle inom tre månader från nämnda tidpunkt till länsstyrelsen i det län, där barnhemmet vore beläget, ingiva anmälan om barnhemmet. Tillräcklig anledning hade alltså icke ansetts föreligga att beträffande redan befintliga hem införa koncessionstväng.

Till stöd för förslaget om införande av koncessionstväng anfördes bland annat:

De missförhållanden, som blottats genom de verkställda undersökningarna, hava tydligt ådagalagt, att i många fall barnhemmen och förlossningshemmen redan från början saknat viktiga förutsättningar för en gagnande verksamhet. Behovet av utbildad personal har icke beaktats, plan för hemmet har icke uppgjorts och de ekonomiska förutsättningarna hava icke ägnats tillbörlig uppmärksamhet. Detta har föranlett oss att till övervägande även upptaga frågan om meddelande av koncession för inrättande av barnhem. Barnet är ett alltför

dyrbart och ömtåligt material för att anförtros åt dem, som i bästa fall välmenande men utan särskilda kunskaper och erfarenheter öppna barnhem i ändamål att därav erhålla sitt levebröd. Som regel blir detta levebröd synnerligen knappt, om barnhemmet uteslutande är hänvisat till fosterhemslegorna för sin existens. Ej sällan utebliva dessa av olika anledningar för än det ena än det andra barnet och strax kommer hemmets ekonomiska ställning, som kanske redan från början varit svag, i ännu sämre läge. Hemmet börjar föra en tynande tillvaro. Täta ombyten på biträden, mer eller mindre okunniga i barnavård, förekomma. En inskränkning i biträdenas antal är även en vanlig företeelse vid dessa hem. Hemmens upprepade förflyttningar från en plats till en annan giva också i allmänhet vid handen, att det ekonomiska läget börjar bliva försvårat. Att barnen på dessa hem under den tid, som åtgår för att ställningen till slut skall bliva så ohållbar att verksamheten måste nedläggas, ej kunna få den erforderliga vården, är uppenbart.

För att förhindra tillkomsten av enskilda barnhem, vars anordnare sakna personliga förutsättningar såväl i fråga om utbildning för ändamålet som ekonomiskt, lärer ej annat återstå än införandet av koncessionsbestämmelser, vid vilkas beviljande tillfälle till prövning lämnas i såväl det ena som det andra avseendet.

Av de myndigheter och sammanslutningar, som avgivit *yttranden* i ärendet, hava samtliga med undantag av länsstyrelsen i Blekinge län tillstyrkt det av fattigvårdsinspektören och medicinalstyrelsen avgivna förslaget eller lämnat detsamma utan erinran. Nämda länsstyrelse har däremot avstyrkt förslaget under framhållande, att en fullt tillfredsställande kontroll över befintliga barnhem kunde anordnas inom ramen av nu gällande bestämmelser samt att ett införande av koncessionssystem skulle kunna fördyra barnavården. I övrigt hava erinringar framställts endast beträffande vissa detaljer.

På grundval av det av medicinalstyrelsen och fattigvårdsinspektören framlagda förslaget har inom socialdepartementet utarbetats nu föreliggande förslag till lag om ändring i lagen om samhällets barnavård. För möjliggörande av en fortlöpande statlig kontroll över spädbarns- och förlossningshem har vidare i årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 45, sid. 231—232) begärts ett extra anslag av 3,000 kronor.

Rörande de allmänna grunderna för ifrågavarande lagförslag har chefen för socialdepartementet anfört: *Departements-
chefen.*

Resultatet av den verkställda undersökningen synes mig med all tydlighet giva vid handen, att gällande bestämmelser om tillsyn å barnhem icke innebära tillräckliga garantier för att den vård, som lämnas i dessa hem, är tillfredsställande. Visserligen torde man kunna förvänta, att den fortlöpande statliga kontroll, vartill anslag begärts i årets statsverksproposition, i förening med nämnda tillsyn skall vara ägnad att undanröja befintliga missförhållanden samt motverka uppkomsten av hem utav mindervärdig beskaffenhet. Fullt betryggande torde emellertid en dylik kontroll ej kunna bliva. Det ligger i sakens natur, att en viss tid alltid måste förflyta, innan kontrollorganen komma i tillfälle att verkställa inspektion av de hem, som upprättas, och konstatera sådana omständigheter, att ingripande på grund därav kan ske. Och hinder föreligger

icke att ett barnhem, som måst upphöra genom ingripande från kontrollorganens sida, flyttar till annan ort och där fortsätter sin verksamhet, tills nytt ingripande hunnit ske. Med hänsyn till vad utredningen giver vid handen rörande det vanliga i att barnhemmen ändra hemvist torde man ock kunna befara, att en del hem, mot vilka ingripande skett, på nämnda sätt kunna komma i tillfälle att fortsätta sin samhällsskadliga verksamhet trots kontrollorganens åtgärder. En fordran på tillstånd för upprättande av barnhem skulle givetvis vara ägnad att motverka dylika missförhållanden ävensom överhuvud hindra uppkomsten av mindervärdiga hem.

Vad beträffar de skäl, som anförts mot ett koncessionssystem, anser jag visserligen i likhet med vad som uttalades av föredragande departementschefen vid framläggandet av förslaget till lagen om samhällets barnavård, att det är av vikt, att hinder icke ställas för personer eller sammanslutningar, som i ideellt syfte vilja inrätta barnhem. Då emellertid i dylika fall en skyldighet att söka tillstånd torde bliva av väsentligen formell betydelse, lärer av denna anledning några avgörande betänkligheter icke böra möta mot ett införande av bestämmelser om koncession. — — — I enlighet med vad som överhuvud lärer vara praxis vid tillämpning av barnavårdslagens bestämmelser angående barnhem, synes det klart, att de nu föreslagna nya bestämmelserna icke skola tillämpas å hem, som är att betrakta endast såsom sommarhem eller feriekoloni.

Då införandet av koncessionstväng icke innebär, att några fordringar, utöver dem nu gällande lag om samhällets barnavård (§ 59) innehåller, komma att ställas på ett barnhem, torde de i ett remissyttrande uttalade farhågorna för att de föreslagna bestämmelserna skulle kunna fördyra barnavården vara ogrundade.

I likhet med medicinalstyrelsen och statens inspektör för fattigvård och barnavård har jag emellertid ej funnit skäl föreslå, att bestämmelserna om sökande av tillstånd skola äga tillämpning å vid lagens ikraftträdande redan existerande barnhem. Med hänsyn till bestående förhållanden är det nämligen enligt min mening önskvärt att vid koncessionssystemets införande framgå med en viss varsamhet. Däremot förordar jag för dessa äldre hem anmälningsskyldighet, förbunden med straffansvar för underlåtenhet, och det kan med hänsyn härtill samt vid bifall till vad under punkt 45 i femte huvudtiteln av årets statsverksproposition äskats antagas, att även dylika hem skola komma under mera effektiv kontroll än för närvarande.

Ett stadgande i den riktning, som i skrivelsen den 27 november 1930 föreslagits, torde lämpligen kunna införas som ett nytt, andra, moment i 41 § av lagen om samhällets barnavård. Beträffande stadgandets närmare utformning synes det mig av praktiska skäl mest lämpligt att, såsom fattigvårdslagstiftningskommittén föreslagit, i lagen införas jämväl de närmare bestämmelser angående länsstyrelses prövning av ansökan om tillstånd ävensom angående sättet för meddelande av tillstånd, som i skrivelsen föreslagits skola utfärdas av Kungl. Maj:t i administrativ ordning. — — — Det torde vara lämpligt, att länsstyrelse åtminstone i sådana fall, där det gäller ärenden av större vikt, inhämtar yttrande av medicinalstyrelsen. Föreskrift härutinnan

torde böra meddelas i administrativ ordning, och har en bestämmelse med hänvisning därtill upptagits i 41 §. Om innehavare av tillstånd vill flytta verksamheten till annan lägenhet eller vidtaga utvidgning av eller större förändring beträffande densamma — såsom ombyte av ledare — eller överlåta barnhemmet på annan innehavare, torde nytt tillstånd böra sökas. För att undanröja varje tvekan om att så skall vara förhållandet, har ett tillägg härom upptagits i förslaget. Meddelat tillstånd bör, såsom i skrivelsen framhållits, kunna återkallas, när omständigheterna därtill föranleda.

Vid de undersökningar, som under senare år företagits rörande förhållandena å privata barnhem, hava betänkliga missförhållanden ådagalagts i fråga om den vård, som lämnas å dessa hem. De bristfälligheter, som därvid konstaterats, utvisa, att personer, som upprättat barnhem, ofta saknat såväl personliga som ekonomiska förutsättningar för att på ett tillfredsställande sätt kunna omhändervä skötseln av hemmen. Gällande lagbestämmelser giva icke någon möjlighet att förhindra uppkomsten av dylika undermåliga barnhem och ofta kan lång tid förflyta, innan vederbörande kontrollorgan bliva i tillfälle att ingripa för att få rättelse till stånd. Därtill kommer, att, om genom ingripande från myndigheternas sida ett barnhem blivit stängt, detsamma kan förflyttas till annan ort och kanske under lång tid fortsätta sin verksamhet därstädes, innan vederbörande få sin uppmärksamhet riktad å hemmet och kunna vidtaga åtgärder mot detsamma. För att förebygga berörda olägenheter finner utskottet, lika med föredragande departementschefen, tillstånd böra fordras för upprättande av privata barnhem. De bestämmelser i detta syfte, som innefattas i föreliggande lagförslag, synas utskottet väl avvägda. Utskottet vill härvid understryka, att länsstyrelsen vid prövning av tillståndsansökning uppenbarligen har att taga hänsyn endast till frågan, huruvida tillfredsställande vård kan förväntas komma att lämnas å barnhemmet, men icke till behovet av barnhem å ifrågavarande ort.

Som en följd av kravet på tillstånd för upprättande av barnhem torde böra föreskrivas, att även för förändringar i sådana avseenden, som skulle hava varit av betydelse för tillståndsmyndighetens bedömning av koncessionsfrågan, bör fordras tillstånd av samma myndighet. Bestämmelse därom har även upptagits i Kungl. Maj:ts förslag. Med anledning av vad departementschefen i detta sammanhang anfört vill utskottet framhålla, att såsom sådan större förändring, för vars genomförande tillstånd skall krävas, bör anses ej blott ombyte av ledare utan även annan avsevärd förändring beträffande personalen och dylikt. För att tydligt utmärka detta synes utskottet det i förslaget rörande hemmet förekommande uttrycket »större förändring beträffande detsamma» böra utbytas mot »större förändring beträffande hemmet eller dess verksamhet».

Såsom föredragande departementschefen anfört är det önskvärt att vid koncessionssystemets genomförande framgå med en viss varsamhet. Beträffande redan existerande barnhem torde därför icke böra krävas tillstånd för deras fortsatta drivande. Däremot synes det böra fordras, att, därest ett äldre barnhem skall undergå sådana avsevärda förändringar, vilkas genomförande be-

träffande nya barnhem enligt förslaget skall kräva särskilt tillstånd, vederbörande skall hos koncessionsmyndigheten inhämta medgivande till vidtagande av förändringen. Om en sådan fordran icke uppställes, skulle ett äldre barnhem kunna utan föregående prövning helt förändra karaktär. Utskottet vill erinra, att i det förslag till stadga angående enskilda sjukhem och förlossningshem, varöfver Kungl. Maj:t i proposition nr 161 till innevarande års riksdag begärt riksdagens yttrande, föreslagits, att bestämmelserna om skyldighet att söka tillstånd till större förändringar beträffande sjukhem eller förlossningshem skola tillämpas även å sådana hem, som existera vid tiden för stadgans ikraftträdande. Med den lydelse, det nu föreliggande förslaget i denna del erhållit, torde innehavare av äldre barnhem icke bliva skyldig att söka tillstånd till genomförande av större förändringar i avseende å hemmet. Utskottet anser sig därför böra föreslå sådan ändring av bestämmelserna härutinnan, att av desamma otvetydigt framgår, att skyldighet att inhämta medgivande till vidtagande av större förändringar gäller för alla barnhem, såväl äldre som nya, vilka drivas av annan än kommun eller landsting. Därvid har utskottet funnit lämpligt att i ett särskilt, tredje moment av 41 § upptaga dessa bestämmelser. Det synes även uttryckligen böra i lagen angivas, att tillstånd till flyttning av barnhem till annat län skall sökas hos länsstyrelsen i det län, dit hemmet skall förflyttas. Utan särskilt stadgande torde det vara tydligt, att, därest kommun eller landsting övertager ett privat barnhem, bestämmelserna i 3 mom. av 41 § därvid icke bliva tillämpliga, utan att i sådant fall föreskrifterna i 1 mom. skola gälla. De föreslagna ändringarna i 41 § hava föranlett vissa redaktionella jämkningar beträffande 42, 59 och 73 §§.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att ifrågavarande proposition ej kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)***Lag****angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361)
om samhällets barnavård.**

Härigenom förordnas, att 41, 42, 59 och 73 §§ i lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård skola, 42, 59 och 73 §§ i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse:

41 §.

1 mom. Då barnhem upprättas av kommun eller landsting, skall för hemmet uppgöras plan, vilken underställes länsstyrelsen i det län, där hemmet är beläget. Länsstyrelsen prövar, huruvida hemmet med hänsyn till belägenhet, utrymme och inredning är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran.

På länsstyrelsen ankommer att bestämma, huruvida vid fattigvårdsanstalt inrättad särskild avdelning för barn må kunna godkännas såsom barnhem.

2 mom. Önskar annan än kommun eller landsting upprätta barnhem, skall tillstånd därtill sökas hos länsstyrelsen i det län, där hemmet skall förläggas. Vid ansökningen skall fogas plan över hemmet samt uppgifter rörande dess utrustning, ledning och personal ävensom erforderliga upplysningar för bedömning av dess verksamhet.

Länsstyrelsen prövar, i den ordning Konungen bestämmer, huruvida barnhemmet med hänsyn till belägenhet, utrymme och utrustning är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, ävensom huruvida med hänsyn till hemmets ledning och personal trygghet finnes för dess ändamålsenliga skötsel.

Om lämnat tillstånd skall meddelas skriftligt bevis, vari utsättes innehavarens namn, barnhemmets benämning och belägenhet samt det högsta antal barn, som må därstädes samtidigt vårdas, med särskilt angivande av antalet barn under ett års ålder.

(Jfr sista stycket.)

På länsstyrelsen ankommer att pröva, huruvida för barnhem, som avses i detta moment, skall finnas reglemente, samt fastställa sådant.

Vill innehavare av tillstånd flytta barnhemmet till annan lägenhet eller vidtaga utvidgning av eller större förändring beträffande detsamma, eller 3 mom. *Innehaves barnhem av annan än kommun eller landsting och vill innehavaren flytta hemmet till annan lägenhet, utvidga hemmet eller*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

sker ombyte av innehavare, skall nytt tillstånd sökas.

På länsstyrelsen ankommer att pröva, huruvida för barnhem, som avses i detta moment, skall finnas reglemente, samt fastställa sådant.

(Utskottets förslag.)

vidtagna större förändring beträffande hemmet eller dess verksamhet eller skall ombyte av innehavare ske, skall tillstånd därtill sökas hos länsstyrelsen i det län, där barnhemmet är beläget, eller, om hemmet skall flyttas till annat län, hos länsstyrelsen i detta län. I sådant fall gäller i tillämpliga delar vad i 2 mom. är stadgat.

(Jfr 2 mom. sista stycket.)

42 §.

Länsstyrelsen äger — — — i barnhemmet.

I fall, som avses i 41 § 2 mom., må länsstyrelsen, när omständigheterna därtill föranleda, återkalla meddelat tillstånd.

I fall, som avses i 41 § 2 och 3 mom., må länsstyrelsen, när omständigheterna därtill föranleda, återkalla meddelat tillstånd.

59 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden — — — i hemmet.

2 mom. Leder åtgärd, som avses i 1 mom., ej till åsyftad verkan eller drives barnhem, som i 41 § 2 mom. avses, utan tillstånd eller finner nämnden, att meddelat tillstånd bör återkallas, har nämnden att anmäla saken hos länsstyrelsen.

2 mom. Leder åtgärd, som avses i 1 mom., ej till åsyftad verkan eller drives barnhem i fall, som avses i 41 § 2 eller 3 mom., utan tillstånd eller finner nämnden, att meddelat tillstånd bör återkallas, har nämnden att anmäla saken hos länsstyrelsen.

Råda i — — — för samhällsvård.

I ayseende — — — motsvarande tillämpning.

3 mom. Bestämmelserna i — — — beträffande barnhem.

4 mom. Vad i — — — är intaget.

73 §.

Försummar någon — — — etthundra kronor.

Har någon i trots av förbud, varom i 42, 56 eller 57 § sägs, mottagit fosterbarn, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse

Har någon i trots av förbud, varom i 42, 56 eller 57 § sägs, mottagit fosterbarn, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

i högst sex månader. Lag samma vare, där någon i barnhem, som avses i 41 § 2 mom., mottagit barn utan att inneha tillstånd, som där sägs.

i högst sex månader. Lag samma vare, där någon i fall, som avses i 41 § 2 eller 3 mom., i barnhem mottagit barn utan att innehava tillstånd, som där sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1931.

Har annan än kommun eller landsting före lagens ikraftträdande upprättat barnhem, skall inom tre månader från nämnda tidpunkt till länsstyrelsen i det län, där barnhemmet är beläget, ingivas anmälan om hemmet.

Försummar någon att fullgöra anmälningskyldighet, som nu sagts, vare förfallen till böter från och med tio till och med femhundra kronor.

Böter, som ådömas enligt detta stadgande, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

Stockholm den 17 april 1931.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman*, *von Geijer** och *Petrén*, fröken *Hesselgren*, samt herrar *Gustaf Tamm*, *Norman*, *P. Sandström* och *Olof Carlsson**,

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hage*, *Wallerius**, *Andersson* i Rasjön, *Johanson* i Hallagården, *Petersson* i Lerbäcksbyn, *Olovson* i Västerås och *Sandström* i Nyland.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.